

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Ikääntyneiden palveluiden myöntämisperusteet ja Palvelukuvaukset

Käsittelyhistoria		
Toimielin	Pvm	§
Aluehallitus	10.10.2022	241
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	18.12.2023	

Laskutusosoite

POHJOIS-SAVON
SAIRAANHOITOPIIIRIN KY
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite

PUIJON SAIRAALA
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksontie 2
Kuopio

ALAVAN SAIRAALA
PL 200
70029 KYS
Kaartokatu 9
Kuopio

JULKULAN SAIRAALA
PL 300
70029 KYS
Puijonsarventie 40
Kuopio

KUOPION
PSYKIATRIAN KESKUS
PL 400
70029 KYS
Kotkankallionkatu 14
Kuopio

TARINAN SAIRAALA
PL 500
70029 KYS

www.psshp.fi

Tarinaharjuntie 49
Siilinjärvi

Vaihde (017) 173 311
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Ikääntyneiden ennaltaehkäisevät palvelut ja varhainen tuki	3
2.1 Koordinoitu verkostoyhteistyö ja vapaaehtoistoiminta.....	3
2.2 Matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta	4
3 Palvelutarpeen selvittäminen sekä asiakkaan asema ja oikeudet.....	4
3.1 Ennakoiva hoitosuunnitelma ja hoitotahto.....	5
4 Palveluiden järjestäminen	6
5 Kotiin annettavat palvelut	7
5.1 Kotihoidon tukipalvelut	7
5.1.1 Ateriapalvelu	7
5.1.2 Hygieniapalvelu	8
5.1.3 Turvapalvelut	8
5.1.4 Asiointipalvelu ja saattajapalvelu	9
5.1.5 Siivouspalvelu.....	10
5.2 Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta	11
5.2.1. Etäryhmätoiminta	11
5.2.2. Päivätoiminta	11
5.2.3 Kuljetus päivätoimintaan	12
5.3 Tuettu kotiutuminen	13
5.4 Tilapäinen kotihoito ja kotisairaahoito	13
5.5 Kuntouttava arviointijakso, ARVI	14
5.6 Säännöllinen kotihoito	15
5.7 Kotisairaala	19
5.8 Yleiset edellytykset kotiin annettavien palveluiden toteutumiselle.....	20
6 Asumispalvelut	20
6.1 Palveluasuminen	24
6.2 Yhteisöllinen asuminen	24
6.3 Ympärivuorokautinen palveluasuminen ja asuminen laitoshoidossa.....	25
6.4 Lyhytaikaishoito.....	26

1 Johdanto

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden tavoitteena on, että hyvinvointialueen asukkaat saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti.

Palveluiden periaatteena on tukea ikääntyneiden mahdollisuutta elää arvokkaasti, turvallisesti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittäväillä palveluilla sekä järjestää tarpeen mukaan ympärivuorokautista asumista ja hoitoa. Palveluja tuotetaan omana toimintana, ostopalveluna sekä palvelusetelillä. Lähtökohtana on asiakkaan kotona asuminen ja palveluiden järjestäminen kotiin tai kodinomaiseen ympäristöön elämän loppuun saakka. Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot, lyhytaikaisjaksot, kuntouttavat arviointijaksot sekä kuntoutus tukevat kotona asumista. Palvelutarpeen arvioinnissa keskeistä on asiakkaan kokonaisvaltainen tilanteen arviointi asiakasohjauksellisella toimintatavalla ja käyttämällä arvioinnin tukena luotettavia toimintakykymittareita.

Palvelut tukevat hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, turvallisuutta, itsenäisyyttä ja osallisuutta. Toiminnassa keskeistä on ennaltaehkäisevä toiminta, toimintakykyä tukeva työote sekä vahva yhteistyö. Asiakkaan tarpeisiin vastataan ammatillisesti laadukkaalla palvelulla.

Tässä asiakirjassa on kuvattu Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunnan hyväksymät ikääntyneiden palveluiden palvelutarpeen arvioinnin periaatteet, palvelut sekä niiden myöntämisperusteet. Näitä myöntämisen perusteita arvioidaan säännöllisesti ja päivitetään tarvittaessa.

2 Ikääntyneiden ennaltaehkäisevät palvelut ja varhainen tuki

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevät palvelut sisältävät ennaltaehkäiseviä tapahtumia, matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, infoja sekä yhteistoimintaa, joiden tarkoituksena on vahvistaa ikääntyneiden hyvinvointia ennen palveluntarvetta. Nämä toiminnot ovat pääsääntöisesti kuntien vastuulla, mutta niitä järjestetään yhteistyössä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Hyvinvointialue tukee ja tarvittaessa koordinoi toimintaa. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa vanhusneuvostot, kunnat, kansalaisopistot, oppilaitokset, seurakunnat, virtapiirit, hankkeet, yhdistykset ja järjestöt.

2.1 Koordinoitu verkostoyhteistyö ja vapaaehtoistoiminta

Hyvinvointialueella on tarjolla vertaisohjattuja ryhmätoimintoja, opiskelijoiden järjestämiä tapahtumia ja toimintatuokioita sekä muita tapahtumia ja avoimia tilaisuuksia. Ikääntyneiden palvelut koordinoivat muun muassa vapaaehtoistoimintaa ja avoimia tapahtumia verkostoyhteistyönä.

2.2 Matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta

Ikääntyneiden palveluiden keskitetyssä neuvonnassa annetaan matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa koko hyvinvointialueen ikääntyville asukkaille, heidän omaisilleen ja muille läheisille. Ohjauksen ja neuvonnan tehtävänä on tukea ja edistää ikääntyvän väestön osallisuutta, itsenäistä suoriutumista, toimintakykyä ja hyvinvointia. Keskitetyssä neuvonnassa annetaan tietoa erilaisista vaihtoehtoista, joita kunnissa, kolmannella sektorilla, yksityisellä sektorilla ja hyvinvointialueella on tarjolla. Tarvittaessa neuvonnan kautta ohjaututaan ikääntyneiden palveluiden asiakasohjaukseen ja palvelutarpeen arviointiin.

3 Palvelutarpeen selvittäminen sekä asiakkaan asema ja oikeudet

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalveluista edellyttää, että ikääntyneen henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevien palveluiden tarve tulee selvittää kokonaisvaltaisesti yhdessä ikääntyneen henkilön ja hänen läheisensä kanssa. Läheisen mukana olo perustuu asiakkaan suostumukseen tai hänen toimimiseensa asiakkaan asioidenhoitajana. Ikääntyneellä henkilöllä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa palveluiden sisältöön ja toteuttamistapaan sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista. Tasavertainen ja oikeudenmukainen palveluiden kohdentaminen edellyttää yhdenvertaisuuden turvaavaa palvelutarpeen arviointia.

Hyvinvointialueen palveluilla turvataan eniten apua tarvitsevien palvelutarvetta. Palvelua kohdennetaan ensisijaisesti pienituloisille ja vähävaraisille sekä niille asukkailla, joilla yksityisen palveluntuotannon palvelua ei ole saatavilla. Osana ohjausta ja neuvontaa asiakkaalle kerrotaan vaihtoehtoja palvelujen hankkimiseksi.

Palveluiden myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen ja toimintakyvyn kokonaisvaltaiseen arviointiin. Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään asiakkaan fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja kognitiiviset voimavarat (muun muassa muisti). Asiakkaan toimintakyvyn lisäksi palveluiden myöntämiseen vaikuttavat sosiaalinen verkosto, omaisten ja läheisten osallistumismahdollisuudet, asunto-olosuhteet sekä mahdolliset omarahoitteiset palvelut. Toimintakyvyn arvioinnin tukena käytetään toimintakykymittareita, kuten RAI, MMSE, CERAD ja ADL. RAI-arvioinnilla kerätään tietoa esimerkiksi arkisuoriutumisesta, kognitiivisesta toimintakyvystä, psyykkisistä oireista, ravitsemustilasta, kivusta, sosiaalisesta osallisuudesta ja kuntoutumisen voimavaroista sekä asiakkaan lähipiiriltä saamasta tuesta.

Palveluiden myöntäminen perustuu toimintakykyyn, ei korkeaan ikään. Asiakkaalta edellytetään käytettävissä olevien apuvälineiden käyttöä ja sitoutumista suositeltujen palveluiden käyttöön. Asiakkaan tukemiseksi selvitetään lääketieteelliset ja kuntoutukselliset keinot sekä tuetaan olemassa olevia voimavaroja.

Tarvittaessa asiakasohjaus auttaa esteettömän ja toimintakykyä tukevan asunnon etsimisessä, sosiaalisten etuuksien hakemisessa, neuvoo taloudellisen tuen piiriin, ohjaa

tukitoimien piiriin haasteellisten perhetilanteiden selvittämiseksi sekä puuttuu kaltoinkohteluun.

Asiakkaalle tehdään palvelutarpeen arvioinnin perusteella myönteinen tai kielteinen päätös palvelusta. Palvelupäätös voi olla myös määräaikainen. Asiakas voi hakea päätökseen muutoksenhakua päätöksessä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Jos palveluiden myöntämisperusteet eivät täyty, ohjataan asiakas muiden ensisijaisten palveluiden piiriin. Palvelusta peritään hyvinvointialueen vahvistama asiakasmaksu.

Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen. Palvelutarpeen muuttuessa asiakkaan palveluja voidaan vähentää, lisätä tai järjestää toisin, asiakaskohtaisen tilanteen mukaan. Tarvittaessa asiakkaalle tehdään uusi palvelupäätös ja käynnistetään tarvittavat palvelut. Ennen palveluun tehtäviä muutoksia asiakasta tai hänen laillista edustajaansa kuullaan.

Kotihoitoa ja tukipalveluita tuotetaan myös työikäisille ja heidän osaltaan palvelutarpeen arviointi tehdään sosiaalihuoltolain mukaisesti yhteistyössä asiakkaan ja hänen asiantuntijaverkostonsa kanssa.

3.1 Ennakoiva hoitosuunnitelma ja hoitotahto

Jokaisella on oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (Perustuslaki 7 § 1 mom.). Säännös kattaa fyysisen vapauden lisäksi tahdonvapauden ja itsemääräämisoikeuden. Mikäli sairaus tai henkisen toimintakyvyn vajavuus estää oman tahdon muodostamisen, tahtoa selvitetään yhteistyössä laillisen edustajan tai läheisten ja omaisten kanssa. Ikääntyneiden palveluiden asiakkaille suositellaan vahvasti ennakoivan hoitosuunnitelman ja hoitotahdon laadintaa.

Ennakoivalla hoitosuunnitelmalla tarkoitetaan etukäteen tehtyä, konkreettista käytännön suunnitelmaa hoidon toteutuksesta tilanteessa, jossa asiakkaan perussairaudet tai muu tilanne aaltoilee tai voi muuttua. Ennakoiva hoitosuunnitelma parantaa asiakkaan saamaa hoitoa ja elämänlaatua, auttaa läheisten jaksamista sekä kohdentaa hoidon resurssit oikealla tavalla. Sen laadinnasta vastaa hoitava lääkäri yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä sekä muiden ammattilaisten kanssa. Suunnitelmaa edeltää keskustelut asiakkaan toiveista ja tarpeista sekä päätökset hoidon linjauksista ja rajauksista. Ennakoiva hoitosuunnitelma kirjataan asiakkaan sähköiseen sairauskertomukseen ja se tulee huomioida myönnettävän sosiaalipalvelun hoito- ja palvelusuunnitelmassa.

Hoitotahto on kirjallinen tai suullinen kannanotto siihen, miten henkilö haluaa itseään hoidettavan tilanteessa, jossa hän ei kykene omaa kantaansa ilmaisemaan. Se voi olla osa ennakoivaa hoitosuunnitelmaa. Hoitotahtoa voi muuttaa halutessaan. Laajennettuna hoitotahdolla voidaan ottaa kantaa myös muun muassa ravitsemukseen, fyysiseen rajoittamiseen ja tarjottavan hoidon laajuuteen. Hoitotahtokeskustelu käydään rauhassa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen ja asiakkaan sekä asiakkaan toivomien läheisten kanssa. Hoitotahto kirjataan erilliselle lomakkeelle, joka liitetään asiakkaan asiakirjoihin sekä sähköisenä sairauskertomusjärjestelmään erillisellä ohjeella.

Elämän loppuvaiheen lähestyessä ennakoivan hoitosuunnitelman tarkoituksena on tukea ja hoitaa yksilöllisesti kuolevaa ihmistä ja hänen läheisiään parhaalla mahdollisella tavalla inhimillisiä arvoja kunnioittaen. Saattohoito on osa oireenmukaista hoitoa ja se ajoittuu oletetun kuolemanhetken välittömään läheisyyteen (viimeisiin päiviin tai viikkoihin). Saattohoitopäätös on lääkärin tekemä tärkeä ja kirjattava hoitopäätös, josta keskustellaan asiakkaan kanssa tai jos hän ei pysty päättämään hoidostaan itse, läheisten kanssa.

4 Palveluiden järjestäminen

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on tavoitteena mahdollistaa ikääntyneen henkilön turvallinen kotona asuminen järjestämällä palveluja ja hoitoa kotiin ympärivuorokautisesti. Ikääntyneen henkilön pitkäaikainen hoito ja huolenpito järjestetään ensisijaisesti hänen kotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa sosiaali- ja terveystaluuilla, jotka sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan hänen kulloisiakin palveluntarpeitaan. Palvelut toteutetaan voimavarojen puitteissa parhaalla mahdollisella tavalla.

Palveluiden järjestämistapana on hyvinvointialueen oma palvelutuotanto, ostopalvelu tai palveluseteli. Hyvinvointialue päättää, mitkä palvelut järjestetään palvelusetelillä. Palveluseteli on määrärahasidonnainen ja asiakkaalle voidaan tarjota palvelun järjestämiseksi palveluseteliä. Hyväksyessään palvelusetelin järjestämistavaksi asiakas voi valita palveluntuottajan hyväksytyjen palveluntuottajien joukosta. Asiakas voi myös kieltäytyä tarjotusta palvelusetelistä. Hyvinvointialue myöntää palvelusetelin, jonka arvosta se sitoutuu maksamaan palvelua asiakkaan valitsemalle palveluntuottajalle. Asiakas maksaa palvelusetelin ja palveluntuottajan hinnan välisen erotuksen omavastuuosuutena palveluntuottajalle.

Asumispalveluja järjestetään osittain ARA-asuntokannassa, jolloin asumispalvelupaikan järjestäminen asumisyksikköön perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä varallisuuden ja tulojen selvittämiseen.

Palveluiden järjestäminen perustuu Sosiaalihuoltolakiin 1301/2014, Lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisestä sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaluuista 980/2012, Lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeudesta 812/2000 ja Terveystaluuolakiin 1326/2010.

5 Kotiin annettavat palvelut

5.1 Kotihoidon tukipalvelut

Kotona asumisen tueksi voidaan myöntää tukipalveluja. Tukipalveluja voi saada henkilö, jonka toimintakyky on alentunut. Oikea-aikaisen tukipalvelun avulla on tarkoitus tukea asiakkaan itsenäistä arkea ja siirtää raskaampien palveluiden tarvetta.

5.1.1 Ateriapalvelu

Palvelukuvaus

Palvelun tavoitteena on turvata asiakkaan ravitsemuksen monipuolisuus ja riittävyys sekä ennaltaehkäistä vajaaravitsemuksen syntyä tai siitä aiheutuvia haittoja. Ateriapalvelun aloittamisen perusteena voi olla asiakkaan ravitsemustilan puutteellisuus, sen heikkeneminen, aterian valmistamisen ongelmat tai se, että asiakas ei kykene järjestämään ruokailua muulla tavoin.

Hyvinvointialue järjestää ateriapalveluja organisaation ulkopuolisten toimijoiden kautta ja perii asiakkaalta aterioista ja kuljetuksista erilliset maksut. Aterioita toimitetaan kotiin kylmäkuljetuksina tai lämpiminä aterioina alueellisten toimintatapojen mukaan. Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa avaimen aterioita kuljettavalle taholle, mikäli hän ei itse kykene avaamaan ovea.

Ateriapalvelu sisältää ravitsemussuosituksen mukaisen pääruuan, salaatin ja jälkiruuan. Ruokailun yhteydessä täydennettävät ateriakokonaisuuden osat kuten esimerkiksi juomat ja leivät tulee asiakkaan hankkia itse. Ateriassa huomioidaan asiakkaan yksilölliset tarpeet, erityisruokavaliot, ruoan sopiva rakenne ja annosta voidaan tarvittaessa rikastaa energia- ja proteiinillisillä.

Ateriapalvelun yksittäinen ateria on vain osa asiakkaan päivittäistä ravinnon saantia. Täysipainoinen päivittäinen ravitsemus sisältää aamupalan, lounaan, 1–2 välipalaa, päivällisen ja iltapalan sekä riittävän määrän nesteitä.

Myöntämisperusteet

Kotiin kuljetettu ateria on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät kykene itse tai omaisen turvin valmistamaan aterioitaan, eivätkä pysty liikkumaan itsenäisesti ruokailemaan kodin ulkopuolelle. Ateriapalvelu ennaltaehkäisee henkilön ravitsemustilan heikkenemistä tai korjaa heikentyntä ravitsemustilaa.

Ateriapalvelu voidaan myöntää säännöllisenä tai tilapäisenä. Ateriatarve on vähintään 3 kertaa viikossa. Tilapäisesti myönnetty ateriapalvelu voidaan myöntää esimerkiksi kotiutumisen toipilasvaiheessa vähintään 2 viikon ajaksi.

5.1.2 Hygieniapalvelu

Palvelukuvaus

Hygieniapalvelun tavoitteena on tukea asiakasta huolehtimaan hygieniastaan ja ehkäistä sen puutteesta syntyviä ongelmia. Palvelu on tarkoitettu asiakkaalle, joka tarvitsee apua viikoittaisessa hygienian hoidossa, mutta ei ole muutoin säännöllisen kotihoidon asiakas, ja jonka peseytymismahdollisuudet tai kodin peseytymistilat ovat puutteelliset, eivätkä puutteet ole korjattavissa asunnonmuutostöillä. Palvelu järjestetään palveluntuottajan järjestämässä paikassa, jossa asiakkaan tarpeen mukaan ensisijaisesti omainen tai läheinen, toissijaisesti kotihoidon henkilöstö tukee tai avustaa palvelun toteutumista. Asiakas vastaa itse tarvittavan kuljetuksen ja tarvikkeiden aiheuttamista kustannuksista.

Myöntämisperusteet

Henkilölle, jonka peseytymismahdollisuudet tai peseytymistilat omassa kodissa ovat puutteelliset ja puutteet eivät ole korjattavissa asunnonmuutostöillä. Henkilö tarvitsee apua peseytymisessä.

5.1.3 Turvapalvelut

Palvelukuvaus

Kotihoidon turvapalvelu on sosiaalihuoltolain mukainen tukipalvelu. Kotihoidon turvapalvelun tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneen henkilön turvallinen kotona asuminen vuorokauden ympäri.

Turvapalveluilla tarkoitetaan palvelukokonaisuutta, joka muodostuu asiakkaan kotiin asennettavista hälytys- ja turvateknologisista ratkaisuista sekä ympärivuorokauden hälytysten yhteydessä avautuvasta puheyhteydestä hälytyspäivystäjään, hoidontarpeen arvioinnista sekä tarvittaessa tarkoituksenmukaisen avun järjestämisestä asiakkaalle.

Kuvaus yleisimmistä turvalaitteista:

Turvapuhelin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Muodostaa kaksisuuntaisen puheyhteyden turvahälytyskeskukseen, kun laitteella tehdään hälytys tai lisälaitte rekisteröi hälytyksen. ▪ Yhdistetään tarvittaessa erillisiä lisälaitteita (muun muassa turvahälytysnappi, ovihälytin, palohälytin). ▪ Toimii verkkovirralla ja sen sisällä on toimiva SIM-kortti yhteyksiä varten.
Hälytysnappi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nappia painamalla saa puheyhteyden kotihoidon turvahälytyskeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöön.
Ovihälytin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hälyttää turvapuhelimen kautta laitteen ohjelmoinnin mukaisesti, kun ovi avataan ja/tai kun asiakas poistuu asunnosta. ▪ Voidaan asettaa myös hälyttämään vain tietyinä aikana (esimerkiksi yöllä).
Palovaroitin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toimii normaalin palovaroittimen tavoin lähettäen hälytystiedon turvapuhelimen kautta turvahälytyskeskukseen.
Vuodevahti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seuraa vuoteessa oloa, siitä poistumista ja palaamista.
GPS-turvakello	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ranteeseen laitettava kello, jossa on GPS-paikannus. ▪ Hälyttää kotihoidon turvahälytyskeskukseen, kun asiakas poistuu sovittujen turvarajojen sisältä. ▪ Kellolla voi tehdä turvahälytyksen. ▪ Vastasoitto asiakkaan poistuessa turva-alueelta.

Myöntämisperusteet

Turvapalvelun myöntämisen edellytyksenä on, että turvapalvelu tukee ja vahvistaa asiakkaan turvallisuutta, turvallisuuden kokemusta sekä itsenäistä kotona selviytymistä. Perusteita voivat olla esimerkiksi ikääntyneen henkilön lisääntynyt kaatumisriski,

toimintakyvyn heikkenemisen aiheuttama riski muille vaaratilanteille sekä turvattomuuden tunne.

GPS-turvakello voidaan myöntää ulkoilevalle muistisairaalle, jolla on kyky liikkua ja asioida itsenäisesti, mutta on eksymisen riski. GPS-turvakellon tarpeen arvioi asiakasohjaaja tai muistikoordinaattori.

Turvapuhelinpalvelu voidaan myöntää tilapäisesti esimerkiksi sairaalasta kotiutumisen jälkeen kuntoutumisen ajaksi, kuitenkin vähintään kuukaudeksi.

Turvapuhelinpalvelun myöntämisen edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa 1–2 kotiavainta toimipaikan toimintamalin mukaan. Avaimia tarvitaan turvapuhelinhälytysten yhteydessä. Asiakasturvallisuuden ja turva-auttajakäynnin sujuvuuden varmistamiseksi edellytetään, että asiakkaalle otetaan käyttöön sähköinen ovenavauspalvelu, jos ovenavauspalvelu alueella on käytössä.

5.1.4 Asiointipalvelu ja saattajapalvelu

Palvelukuvaus

Asioinnissa avustaminen tarkoittaa välttämättömien ostosten tai hankintojen turvaamista yksittäistapauksissa.

Kotihoito suorittaa asiointia poikkeustapauksissa, esimerkiksi asiakkaan hoidon tarpeen selvittelyvaiheessa. Tavoitteena on arjen toimintojen sujuminen sen siirtymäkauden aikana, jonka aikana asiakkaan asiointiin liittyvät asiat saadaan järjesteltyä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Myöntämisperuste

Ensisijaisesti asiointi- ja saattajapalvelu tulee järjestää omaisten, lähipiiriin tai vapaaehtoistyön turvin. Kotihoito voi avustaa asiointissa ja saattamisessa silloin, jos asiakas ei itse tai verkostonsa tai muun palvelun turvin voi asioida tai yksityistä palvelua ei ole saatavilla.

5.1.5 Siivouspalvelu**Palvelukuvaus**

Siivouspalvelulla tarkoitetaan kodin ylläpitosiivousta kerran kuukaudessa. Ylläpitosiivous sisältää käyntikerralla tehtävän asuintilan lattian ja tekstiilipintaisten huonekalujen imuroinnin, lattian pyyhinnän, pölyjen pyyhinnän, keittiötasojen pyyhinnän ja jääkaapin puhdistamisen siistimisen sekä WC- ja peseytymistilojen puhdistamisen, sisältäen käsienpesualtaan ja hanojen pesemisen sekä WC-istuimen peseminen sisältä ja ulkoa. Lisäksi suihkunurkkauksen alaseinien peseminen, lattian pesu tai pyyhintä sekä lattiakaivon puhdistus kuuluvat siivouspalveluun. Mattojen tuuletuksesta sovitaan erikseen. Siivouspalvelun laajuus on 2 tuntia kuukaudessa.

Myöntämisperusteet

Palvelu on tarkoitettu henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut niin, ettei hän itse tai läheisverkostonsa turvin kykene huolehtimaan kodin ylläpitosiivouksesta tai järjestämään sitä muulla tavoin. Ensisijaisesti asiakas ohjataan hyödyntämään kotitalousvähennystä ja siivouspalvelun arvonlisäverottomuutta.

Siivouspalvelun tavoitteena on pienituloisten asiakkaiden auttaminen kodin perussiivouksessa tilanteessa, jolloin asiakkaan toimintakyky on joko tilapäisesti tai pysyvästi alentunut niin, että kodin perussiivouksen tekemisessä on alentuneesta kognitioista tai fyysisestä toimintakyvystä johtuvia vaikeuksia. Siivouspalvelua voidaan myöntää myös omaishoitajuuden tukemiseksi, jos omaishoitajan toimintakyky on joko tilapäisesti tai pysyvästi alentunut eikä kodin perussiivouksen tekeminen tämän vuoksi ole mahdollista.

Määrärahasidonnaisuuden takia siivouspalvelun myöntämisessä käytetään tulo- ja varallisuusharkintaa ja ensisijaisesti tuki kohdennetaan kotona asumisen tueksi vähävaraisille hakijoille. Yksinasuvan nettotulot saavat olla enintään 1141 euroa. Puolisoiden yhteenlasketut nettotulot saavat olla enintään 2114 euroa. Merkittävää varallisuutta ei saa olla. Arvioitaessa siivouspalveluiden tarvetta sotainvalidien ja sotaveteraanien osalta tuloja ja varallisuutta ei huomioida.

5.2 Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta

Palvelukuvaus

Päivätoiminnan ja etäryhmätoiminnan tarkoituksena on tukea asiakkaan yksilöllisiä voimavaroja ja kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään. Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta ovat tarkoitettu kotona asuville, ensisijaisesti kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaille, joiden toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. Päivätoiminnan ja etäryhmätoiminnan tavoitteena on tukea asiakkaan toimintakykyä, omatoimisuutta ja osallisuutta arjessaan. Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta tukevat asiakkaan hyvinvointia ja luovat osallistumisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuden. Ne ehkäisevät syrjäytymistä ja tuovat kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaille matalalla kynnyksellä saavutettavaksi mielekkäitä toimintamahdollisuuksia. Päivätoiminnassa ja etäryhmätoiminnassa vertaistuki on merkittävässä roolissa.

Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta ovat tavoitteellista, toimintakykyä tukevaa toimintaa. Päivätoimintaa ja etäryhmätoimintaa toteutetaan asiakaslähtöisesti. Asiakkaalle asetetaan yksilölliset tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan yhdessä asiakkaan ja mahdollisesti omaisen kanssa.

Kotihoidon asiakkaille ryhmätoiminta järjestetään ensisijaisesti etäryhmätoimintana ja päivätoiminnan osapäiväryhminä. Omaishoidon tuen asiakkaille päivätoiminta voidaan järjestää kokopäiväryhminä.

5.2.1 Etäryhmätoiminta

Etäryhmätoiminta on videovälitteistä ohjattua vuorovaikutteista ryhmätoimintaa, johon ikääntynyt asiakas osallistuu omassa kodissaan etähoivan laitteen avulla. Asiakkaalle tuleva etälaitte on helppokäyttöinen ja turvallinen, ja se toimii yhden napin painalluksella.

Etäryhmätoiminnassa asiakas osallistuu etähoivan laitteen avulla kotoaan käsin kolmesti viikossa vuorovaikutteiseen etäryhmätuokioon, jonka kesto on 30–40 minuuttia kerrallaan. Etäryhmätoiminnan tavoitteet ja sisällöt vastaavat päiväryhmätoiminnan tavoitteita ja sisältöjä. Etäryhmätoiminta ei sisällä aterioita.

5.2.2 Päivätoiminta

Päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea arkeensa heikentyneen toimintakykynsä vuoksi ja he eivät voi osallistua muuhun ikääntyneelle järjestettyyn toimintaan. Ryhmään osallistuja hyötyy päivätoiminnan ohjatusta ja toimintakykyä ylläpitävästä toiminnasta. Päivätoiminnan

palvelua voi käyttää omaishoitajan jaksamisen tueksi muun muassa omaishoitajan lakisääteisiin vapaisiin enintään 2 kertaa viikossa.

Päivätoiminnassa osapäiväryhmän kesto on noin kolme tuntia ja kokopäiväryhmän kesto on kuusi tuntia. Päivätoimintaan kuuluvat yhteiset ruokailut. Osapäiväryhmässä nautitaan kahvi ja lounas, kokopäiväryhmässä nautitaan aamukahvi, lounas ja päiväkahvi. Päivätoiminnan aikana tapahtuva ruokailu sisältää ravitsemussuosituksen mukaisen aterian. Ateriassa huomioidaan asiakkaan yksilölliset tarpeet, erityisruokavaliot, ruoan sopiva rakenne ja annosta voidaan tarvittaessa rikastaa energia- ja proteiinillisillä. Tarvittaessa asiakasta voidaan avustaa ruokailussa.

5.2.3 Kuljetus päivätoimintaan

Tarvittaessa päivätoimintaan järjestetään yhdensuuntainen tai edestakainen kuljetus asiakkaan kotoa päivätoimintaan asiakkaan tarpeen mukaan. Kuljetus voidaan järjestää yhteiskuljetuksena. Kuljetuspalvelusta peritään erillinen maksu.

Päivätoiminnan ja etäryhmätoiminnan myöntämisperusteet

Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta ovat ennaltaehkäisevää, toimintakykyä ylläpitävää ja kuntouttavaa palvelua, jota suunnataan ensisijaisesti kotona asuville kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaille, joiden fyysinen, psyykinen ja kognitiivinen sekä sosiaalinen toimintakyky on alentunut. Päivätoiminnan asiakkaat selviytyvät päivittäisistä toimista pääasiassa omatoimisesti, ohjattuna tai yhden avustamana. Päivätoiminnan tavoitteena on ehkäistä asiakkaan siirtymistä raskaampien palvelujen piiriin.

Päivätoiminta ja etäryhmätoiminta ovat ensisijaisesti henkilöille, jotka eivät terveytensä tai kuntonsa vuoksi kykene osallistumaan kunnan tai järjestöjen järjestämään toimintaan. Lisäksi heidän katsotaan tarvitsevan ammatillista ohjausta sekä ryhmän tarjoamaa sosiaalista tukea kotona selviytymisen tueksi. Päivätoimintaan ja etäryhmätoimintaan osallistumisen edellytyksenä on, että asiakas kykenee toimimaan ryhmässä ja hänellä on riittävästi voimavaroja ryhmätoimintaan osallistumiseen. Päivätoiminnan avulla tuetaan myös omaishoitajien jaksamista mahdollistamalla lakisääteisten vapaapäivien järjestäminen päivätoiminnassa.

Ennen päivätoiminnan aloittamista on asiakkaan mahdollista tehdä tutustumiskäynti päivätoimintaan sovittuna aikana. Tällöin matka tehdään omakustanteisesti. Etäryhmätoimintaan tutustumisaika on kaksi viikkoa, jonka aikana tulee tehdä päätös palveluun siirtymisestä.

5.3 Tuettu kotiutuminen

Palvelukuvaus

Tuetun kotiutumisen palvelu on tarkoitettu sairaalasta kotiutuville asiakkaille viiveettömän ja turvallisen kotiutumisen varmistamiseksi sekä kuntoutumisen tukemiseksi kotiympäristössä. Palvelu on lyhytaikaista, kestoaltaan 1–7 vuorokautta ja se voidaan aloittaa asiakkaille, joilla ei ole säännöllistä kotihoidon palvelua eivätkä he selviydy läheisten tuella.

Tuetun kotiutumisen käynnit toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan sovitusti joko fyysisinä kotikäynteinä tai etäkontakteina. Käynneillä kotihoidon ammattilaiset varmistavat asiakkaan kuntoutumisen ja jatkohoidon kotiympäristössä. Käyntien sisältö voi olla esimerkiksi turvallisen lääkehoidon toteutumisen varmistaminen ja ohjaus, hoidolliset toimenpiteet kuten kertakatetrointi ja sen opetus, voinnin seuranta, apuvälineiden arviointi ja käytön ohjaus sekä kuntouttavien harjoitteiden ohjaaminen. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi selvittää tarkemmin asiakkaan toimintakykyä, kuntoutumisen mahdollisuutta ja palveluiden tarvetta, asiakkaalle tehdään asiakasohjauksen toimesta palvelutarpeen arvio.

Myöntämisperusteet

Palvelun myöntäminen perustuu terveydenhuollon ammattihenkilön tekemään arvioon.

5.4 Tilapäinen kotihoito ja kotisairaanhoito

Tilapäinen kotihoito tai tilapäinen kotisairaanhoito on tarkoitettu asiakkaan tilapäiseen palvelutarpeeseen ja se on kestoaltaan alle kaksi kuukautta kestävä hoitoa ja huolenpitoa. Tilapäinen kotihoito voi olla myös pidempijaksoinen, mikäli asiakkaan tilapäinen palvelutarve pitkittyy. Tilanteet arvioidaan yksilöllisesti.

Tilapäisen kotihoidon palvelukuvaus ja myöntämisperusteet

Tilapäinen kotihoito on asiakkaan kotiin vietyä tilapäistä kotihoitoa. Sen tarkoituksena on tukea asiakkaan arkea kotona tai tukea omaisia sairaan henkilön kotihoidossa tilapäisesti. Palvelua voidaan myöntää, kun asiakkaan toimintakyky on tilapäisesti alentunut. Tilapäisenä kotihoitona voidaan avustaa esim. päivittäisissä toimissa, ellei alueella ole saatavilla yksityisen palveluntuottajan palveluja tai omaiset tai läheiset eivät pysty asiakasta auttamaan. Palvelusta tehdään palvelupäätös.

Tilapäisen kotisairaanhoidon palvelukuvaus ja myöntämisperusteet

Tilapäinen kotisairaanhoito on asiakkaan kotiin vietyä tilapäistä sairaanhoitoa. Palvelun myöntäminen perustuu terveydenhuollon ammattihenkilön arvioon. Palvelu voidaan myöntää henkilöille, joiden toimintakyky on väliaikaisesti heikentynyt ja sairaanhoidon tarve on tilapäistä. Hoidon toteuttaminen vaatii sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista, eikä henkilö pysty itse, Kela-taksilla tai saattajan turvin käyttämään kodin ulkopuolisia terveyspalveluita. Asiakas käy aina ensisijaisesti itse tai omaisensa avustamana laboratoriossa ja vastaanotolla esimerkiksi verinäytteiden otossa, lyhytaikaisten silmätippojen tiputuksissa, ompeleiden poistossa, korvahuuhtelussa, lääkeinjektioita ja rokotuksia saamassa.

5.5 Kuntouttava arviointijakso, ARVI

Palvelukuvaus

Säännöllisen kotihoidon palveluiden aloittamista edeltää pääsääntöisesti kuntouttava arviointijakso. Kuntouttava arviointijakso on määräaikainen ja kestoltaan keskimäärin 4–6 viikkoa. Jakso toteutetaan asiakkaan kotona. Arviointijakson aikana tuetaan asiakkaan kuntoutumista sekä arvioidaan asiakkaan voimavaroja ja palvelutarvetta moniammatillisesti. Jakson aikana suunnitellaan oikein mitoitettua asiakkaan toimintakykyä ja tarvetta vastaavat palvelut sekä tukitoimet, huomioiden teknologisten ratkaisujen kokeileminen ja käyttöönotto ensisijaisena palvelun tuotantotapana. Teknologisia ratkaisuja ovat muun muassa etähoiva, etäryhmätoiminta, etäkuntoutus sekä lääkeautomaatit.

Jakson päätteeksi pidetään moniammatillinen loppupalaveri asiakkaan kotona, jossa käydään asiakkaan kanssa keskustellen läpi jakson toteutuminen. Kotihoidon myöntämisperusteiden täytyessä asiakkaalle järjestetään säännöllisen kotihoidon palvelut. Jos säännöllinen kotihoito ei jatku, asiakkaalle annetaan hänen tarvitsemansa ohjaus ja neuvonta sekä järjestetään tarvittaessa asiakkaan tarvitsemat kevyemmät palvelut.

Myöntämisperusteet

Kuntouttavan arviointijakson myöntämisen perusteet täyttyvät, kun asiakkaan toimintakyky on alentunut sekä terveyden- ja sairaanhoidon tarve ja tuki arjen toiminnoissa on pääsääntöisesti päivittäinen. Palvelutarpeeseen vastaaminen edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiosaamista. Arvioinnissa käytetään RAI-arviointia.

5.6 Säännöllinen kotihoito

Palvelukuvaus

Säännöllisellä kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelua ja kotisairaanhoidoa. Palvelun tavoitteena on tukea kotona asumista kotiin järjestettävällä palvelulla, joka vastaa toimintakyvyn ylläpitoon sekä hoitoon ja hoivaan liittyviin tarpeisiin. Kotihoitoon sisältyy kotihoidon toteuttama kotona tapahtuva monialainen ohjaus ja kuntoutus, hoito ja hoiva, sairaanhoito sekä lääkärin lääketieteellinen hoito.

Kotihoidon palvelun sisältö perustuu asiakkaalle tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan sekä säännölliseen asiakkaan toimintakyvyn ja palvelutarpeen seuraamiseen (RAI-arviointi) tai voinnin oleellisesti muuttuessa tehtyyn palvelutarpeen arviointiin. Säännöllisen kotihoidon asiakkaan palvelutunteihin lisätään 15 min/viikko sairaanhoitajan tekemään työaika. Suunnitelman tärkeimpiä lähtökohtia ovat asiakkaan omat voimavarat ja tavoitteet toimintakyvylle sekä läheisten osallistuminen asiakkaan arkeen. Kotihoidon määrä ja ajankohta sovitetaan asiakkaan tarpeisiin, huomioiden myös omaisten ja läheisten osallistuminen. Kotihoitoa toteutetaan tarvittaessa kaikkina vuorokauden aikoina.

Säännöllinen kotihoidon palvelu tuotetaan ensisijaisesti aina etäpalveluna teknologia-avusteisten palveluiden keinoin. Etäpalveluilla parannetaan palveluiden saatavuutta ja asiakkaan itsenäisyyttä palveluiden käyttäjänä. Kotihoidon etäpalveluja ovat muun muassa etäkotikäynti ja lääkeautomaatti.

Etäkotikäynti on videokuva- ja äänyhteydellä tapahtuva ohjaukseen, voinnin seurantaan ja tukeen liittyvä asiakkaan ja kotihoidon välinen asiakastapaaminen. Etäkotikäynti voi olla myös osa säännöllistä kotihoitoa, jolloin kotihoidon fyysisten käyntien lisäksi osa käynneistä toteutetaan etänä. Asiakkaan käynnit voidaan asiakkaan tarpeen mukaisesti toteuttaa myös yksinomaan etäkotikäynteinä. Etäkotikäyntien avulla toteutettavia käyntejä voivat olla muun muassa ruokailun ohjaus ja seuranta, lääkehoidon ohjaus, insuliinin pistämisen ohjaus, verensokerin mittaamisen ohjaus, tukikäynnit kotona pärjäämisen tueksi sekä kuntouttavat käynnit esimerkiksi tuolijumpan tai fysioterapeutin ohjeistamien yksilöharjoitusten avulla.

Lääkeautomaatit ovat osa kotihoidon kokonaisuutta ja niillä huolehditaan asiakkaan lääkkeiden annostelusta oikea-aikaisesti, jolloin asiakkaan ei tarvitse huolehtia itse omista lääkkeenottoajoistaan. Lääkeautomaatit ovat helppokäyttöisiä ja niiden avulla voidaan vahvistaa asiakkaan itsenäisyyttä.

Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

Kotihoitoa toteutetaan toimintakykyä tukevalla työotteella, jossa keskeisenä ajatuksena on tukea asiakasta mahdollisimman itsenäiseen arkeen hyödyntäen kuntouttavan arviointijakson aikana asetettuja tavoitteita ja suunnitelmia. Tavoitteiden saavuttamiseksi ja niissä pysymiseksi on tärkeää, että asiakas, asiakkaan läheiset ja hoitohenkilökunta sitoutuvat toimimaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kotihoidon alkaessa huomioidaan asiakkaan toimintaympäristön esteettömyys ja turvallisuus ohjaamalla asiakasta.

Ravitsemuksesta huolehtiminen ja suunterveys

Kotihoito huolehtii hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti asiakkaan ravitsemuksesta ja suun hoidosta. Asiakkaalle annetaan ohjausta ja neuvontaa terveellisestä ja monipuolisesta ruoasta ravitsemussuositusten mukaisesti. Asiakkaalle tehdään tarvittaessa ravitsemushoitosuunnitelma arviointien ja toimintamallien perusteella. Tarvittaessa konsultoidaan tai ohjataan asiakas ravitsemusterapiaan. Ravitsemusongelmiin puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ravitsemustilan heikkeneminen voi olla syy suu- ja purentaongelmiin tai seurausta suun huonosta kunnosta. Asiakkaalle tehtävään hoito- ja palvelusuunnitelmaan kuuluu myös suun hoidon suunnitelma ja käynneillä seurataan asiakkaan syömisen ja suuterveyden kokonaistilannetta. Tarvittaessa suun terveydenhuollon palveluita tuotetaan asiakkaalle kotihoidon kotiin annettavana palveluna.

Terveyden- ja sairauden hoito

Säännöllinen kotihoito sisältää asiakkaan moniammatillisesti toteutetun terveyden- ja sairaanhoidon. Keskeistä terveydenhoidossa on toimintakyvyn laskun ja sairauksien ennaltaehkäisy, pitkäaikaissairauksien hyvä hoito sekä nopea reagointi tilanteissa, joissa hoidettavan vointi äkillisesti heikkenee. Ennakoiva hoitosuunnitelma ja hoitotahto ovat osa asiakkaan kotihoidon hoito- ja palvelusuunnitelmaa

Kotihoidon asiakkaan hoito pyritään turvaamaan mahdollisimman keskeytymättömästi asiakkaan omassa kodissaan pyrkien välttämään asiakkaan siirtämistä eri hoitopaikkojen välillä. Henkilöstön osaaminen ja lääkäripalvelut sekä konsultaatiomahdollisuudet mahdollistavat nopean reagoinnin tilanteissa, joissa hoidettavan vointi äkillisesti heikkenee esimerkiksi sairauksien takia.

Hyvinvointialueen hoitotarvikejakelu jakaa maksuttomia, hoitosuunnitelman mukaisia hoitotarvikkeita terveydenhuoltolain (1326/2010) 24§ mukaan. Maksuttomien hoitovälineiden ja hoitotarvikkeiden jakelussa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia toimintaperiaatteita ja hoitotarvikevalikoima perustuu kilpailutettuihin ostopalvelusopimuksiin.

Lääkehoito

Lääkehoito voi olla osa kotihoitoa tai asiakas voi järjestää lääkehoidon itse haluamallaan ja kustantamallaan tavalla. Asiakkaan lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yksilöllisesti asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Lääketurvallisuuden näkökulmasta koneellinen annosjakelu on kotihoidon ensisijainen tapa järjestää lääkkeenjako. Kotihoidon kumppanina lääkehoidon annosjakelun toteuttamisessa toimivat apteekit. Lääkeannostelu järjestetään asiakkaalle ensisijaisesti lääkeautomaatin avulla.

Kun kotihoidon asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan sisältyy lääkehoito:

- Lääkehoidon kokonaisvastuu on kotihoidon lääkärillä ja sairaanhoitajalla.
- Kotihoidon vastuulla on lääkkeiden annostelu, jakaminen ja reseptien uusiminen.
- Kotihoito vastaa lääkehoidon neuvonnasta sekä lääkehoidon vaikutusten arvioinnista.
- Kotihoito vastaa lääkkeiden hankinnasta apteekista.
- Kotihoidon asiakkaan lääkkeet säilytetään asiakkaan kotona.
- Koneellisen annosjakelun asiakas tekee apteekin kanssa annosjakelu- ja tiliasiakassopimuksen sekä Kanta-suostumuksen ennen annosjakelun alkua. Asiakas maksaa lääkkeet itse, mutta annosjakelumaksu sisältyy kotihoidon palveluun. Jokaisella asiakkaalla on käytössään omat lääkkeet, jotka hankitaan henkilökohtaisella lääkemääräyksellä apteekista. Koneellisessa annosjakelussa apteekki toimittaa asiakkaan lääkkeet kerta-annoksiin jaettuina 2 viikon välein.
- Lääkeautomaatti annostelee asiakkaalle lääkkeet oikeaan aikaan. Kotihoito huolehtii automaatin täyttämisestä 2 viikon välein tilaamalla lääkkeet apteekin annosjakelusta sekä lääkemuutosten toteuttamisen.

Jos omainen jakaa lääkkeet, lääkehoidon vastuu ei ole kotihoidolla.

Kodinhoito

Asiakas tai hänen läheisensä huolehtii kodin siisteydestä ja käyttää siihen tarvittaessa yksityisten palveluntuottajien palveluja.

Kotihoito siistii hoitoympäristön, ruokailu- ja keittiötasot, tiskaa tiskit ja vie roskat ulos tarvittaessa päivittäin huomioiden toimintakykyä tukevan työotteen mahdollisuudet. Kotihoito puhdistaa mikroaaltouunin sekä jääkaapin ja jääkaapin sisältö tarkistetaan sovitusti. Kotihoito huolehtii asiakkaan WC:n ja WC-apuvälineiden siisteydestä ja turvallisuudesta.

Viikko- ja kuukausisiivoukset, asuintilojen suursiivoukset, ikkunoiden pesu sekä pakastimen sulattaminen ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille.

Hygienia

Henkilökohtaisen hygienian ylläpitämiseen kuuluu asiakkaan ohjaaminen ja tarvittaessa avustaminen suihkussa asiakkaan omia voimavaroja hyödyntäen kerran viikossa. Erytysten terveydellisten perusteiden, kuten ihorikkojen ennaltaehkäisemiseksi tai hoitamiseksi, suihkupesuja voidaan sisällyttää hoito- ja palvelusuunnitelmaan useammin. Lisäksi huolehditaan päivittäiset pienpesut, kuten kasvot, kädet, hampaat tai proteesit ja

genitaalialueet 1–2 kertaa vuorokaudessa asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Tarvittaessa huolehditaan ihon perusrasvauksesta, parranajosta sekä kynsien leikkauksesta.

Vaatehuolto

Hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovitaan myös säännöllisen kotihoidon asiakkaan pyykkihuollon toteutuksesta. Mikäli asiakas ei itse siihen kykene, asiakkaan pyykkihuolto ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille. Vuode- ja liinavaatteiden vaihdosta ja vuodevaatteiden tuuleuksesta huolehtivat omaiset tai yksityiset palveluntuottajat. Kotihoito huolehtii vaatehuollosta vain erityistilanteissa (esimerkiksi kastelu, tuhriminen, muut eritteet). Jos asiakkaalla ei ole omaisia tai yksityisiä palveluntuottajia ei ole saatavilla, viimeisenä keinona turvata vaatehuolto on kotihoidon palveluna asiakkaan pesukonetta käyttäen muun kotikäynnin yhteydessä. Asiakkaan ja läheisten kanssa sovitaan käytännöt esimerkiksi lupa pesukoneen käyntiin jättämiseen kotihoidon käyntien välillä. Henkilökunta huomioi toimintakykyä tukevan työtteen periaatteet palvelun toteuttamisessa. Kotihoito pesee tekstiilit pesuohjeen mukaisesti. Mikäli asiakkaalla ei ole omaa pesukonetta ja pyykki joudutaan pesemään erillisessä pyykkituvassa, peritään pyykkipalvelumaksu.

Tiedonvälitys asiakkaan läheisen kanssa

Kotihoidon asiakkaan hoitoon osallistuvalla läheisellä on tiedonsaantioikeus hoidettavan asioissa tietojen luovuttamiseen liittyvien ohjeiden puitteissa ja asiakkaan tahtoon perustuen. Tämä viestintä on asiakkaan omistamaa tietoa ja asiakas vastaa viestinvaihdossa olevasta tiedosta ja sen säilyttämisestä. Palvelun päätyttyä viestinnästä syntyneet dokumentointi esimerkiksi viestivihko jää asiakkaalle.

Tiedonvälityksessä huomioitavaa:

- Sovitaan yhdessä, miten tietoa välitetään, esimerkiksi viestivihko tai kalenteri.
- Ei kirjata asiakkaan terveystietoa.
- Tarpeellisuus mietitään asiakkaan kohdalla yksilöllisen tilanteen mukaisesti.

Myöntämisperusteet

Säännöllisen kotihoidon myöntäminen perustuu kuntouttavan arviointijakson aikana tehtyyn palvelutarpeen arviointiin. Arvioinnissa käytetään RAI-arviointia. Asiakkaan avuntarve täyttää säännöllisen kotihoidon myöntämisperusteet, kun terveyden- ja sairaanhoidon ja hoivan tarve sekä arjen toiminnoissa tukeminen on päivittäinen ja pitkäkestoinen. Palvelutarpeeseen vastaaminen edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiosaamista.

Kotihoitoa voidaan antaa myös harvemmin erityisen harkinnan ja yksilöllisen tarve- ja toimintakykyarvion perusteella, jos henkilöllä ei ole taloudellisia edellytyksiä hankkia palveluja yksityisesti. Edellytyksenä on, että henkilö saa säännöllistä toimeentulotukea tai hän on oikeutettu täyteen kansaneläkkeeseen. Myös asiakkaan muistisairaus, mielenterveydellinen peruste tai lääkehoidon vaarantuminen ilman kotihoidon käyntejä ja kotona asumisen turvaaminen omaishoidon avulla on peruste myöntää palvelua harvemmin kuin kerran viikossa. Lähtökohtana on, että asiakkaan hoito ja huolenpito vaativat sosiaali- tai terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista.

Avuntarve vain kodinhoidollisissa tehtävissä ei täytä kotihoidon aloittamisen edellytyksiä. Ensisijaisesti kodinhoidolliset tehtävät tehdään asiakasta ohjaamalla ja kuntouttamalla niiden tekemiseen itsenäisesti, lähipiirin tuella tai yksityisen palveluntuottajan avulla.

5.7 Kotisairaala

Palvelukuvaus

Kotisairaala tuottaa terveydenhuoltolain mukaan sairaalatasoista ympärivuorokautista hoitoa asiakkaan kotiin tai palveluasumisyksiköihin. Tavoitteena on, että kotisairaala on ensisijainen hoitovaihtoehto silloin, kun ei ole tarvetta ympärivuorokautiselle jatkuvalla hoidolle sairaalassa. Kotisairaalahoidolla pyritään lyhentämään ja välttämään terveydenhuollon muita käyntejä sekä osastohoitoa. Tavoitteena on myös ylläpitää ja parantaa asiakkaan toimintakykyä asiakaslähtöisesti.

Kotisairaalatoiminnalle tulee olla oma nimetty taustaosasto ja lääkäri, joka vastaa asiakkaan hoidosta. Hoito on moniammatillista ja mahdollistaa tarvittaessa erityisasiantuntijoiden palvelut, esimerkiksi fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutin palvelut. Asiakkaalle laaditaan hoitosuunnitelma hänen hoidontarpeensa mukaan ja sitä päivitetään hoitajakson aikana.

Kotisairaalassa hoidetaan muun muassa asiakkaita, jotka tarvitsevat suonensisäistä lääketai nestehoitoa, tilapäistä vaativaa haavanhoitoa, palliatiivista- ja saattohoitoa. Palliatiivinen kotisairaalahoito mahdollistaa parantumattomasti sairaalle yksilöllisen, turvallisen ja korkeatasoisen hoidon elämän loppuun saakka. Asiakkaan tulee selviytyä päivittäisistä toiminnoista itsenäisesti, kotihoidon tuella, omaisten tai läheisten turvin.

Hoidontarpeen arviointi

Kotisairaalan sairaanhoitaja tekee akuutteja hoidontarpeen arviointeja palveluasumisen ja kotihoidon asiakkaille. Yhteistyössä lääkärin kanssa arvioidaan asiakkaan hoidon tarve ja oikea hoitopaikka. Käynnistä peritään sairaanhoitajan tai muun henkilön suorittama kotikäyntimaksu, poissulkien säännöllisen kotihoidon asiakkaat.

Myöntämisperusteet

Lääkäri päättää asiakkaan ottamisesta kotisairaalan hoitajaksolle ja hoitajakson lopettamisesta.

5.8 Yleiset edellytykset kotiin annettavien palveluiden toteutumiselle

Kotihoidon palveluiden toteutumisen edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa kotihoidolle kotinsa avaimen. Sähköisen ovenavauspalvelun käyttö on aina ensisijainen avainturvallisuuden parantamiseksi.

Asiakas sitoutuu käyttämään hoitoon liittyviä apuvälineitä, mikäli niiden käyttäminen on asiakkaan hoidon kannalta oleellista ja niiden käyttö on edellytys työntekijän

työturvallisuuden takaamiselle. Näitä apuvälineitä voivat olla esimerkiksi sähkösäätöinen hoitosänky, nosto- ja siirtolaite, sähkölukko ja erilaiset turvalaitteet.

Palvelutarpeen arvioinnissa ja kotihoidon palveluita myönnettäessä sekä hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkennettaessa huomioidaan mahdolliset asiakkaan tai hänen läheistensä uhkaavaan käyttäytymiseen, päihteiden käyttöön, tupakointiin, kotieläimiin tai asiakkaan kodin olosuhteisiin liittyvät riskitekijät.

Työntekijän koskemattomuuden ja turvallisuuden tulee toteutua kotikäynnin aikana. Tarvittaessa fyysisen koskemattomuuden turvaamiseksi hoitohenkilökunnan mukana kotikäynnillä on mahdollista olla vartija.

6 Asumispalvelut

Asumispalveluilla tarkoitetaan Sosiaalihuoltolain (130/2014) mukaisia asumispalveluja, joita järjestetään ikääntyneille henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä. Pysyvän asumispalvelupaikan edellytyksenä on, että ikääntynyt henkilö on ollut laaja-alaisten kotiin annettavien palveluiden ja/tai omaishoidon tuen piirissä.

Asumispalveluina järjestetään yhteisöllistä asumista, palveluasumista, ympärivuorokautista palveluasumista ja asumista laitoshoidossa. Palveluasuminen tulee korvautumaan vuoden 2024 aikana yhteisöllisellä asumisella.

Asuminen

Asukkaat asuvat asumisyksiköissä 1 tai 2 hengen huoneissa. Kahden hengen huoneet on pääasiassa tarkoitettu pariskunnille. Huoneiden tilavuutta ja vähimmäisvaatimuksia valvovat viranomaiset. WC- ja peseytymistiloissa on riittävästi tilaa, jotta niissä sopii toimimaan apuvälineiden sekä avustajien kanssa.

Yhteiset oleskelu- ja ruokailutilat ovat toimivia, kodinomaisia ja niin tilavia, että niissä pystytään liikkumaan saattajan sekä eri apuvälineiden kanssa esteettömästi. Asuintilojen ja koko kiinteistön siisteydestä sekä kunnossapidosta huolehditaan säännöllisesti siten, että ne ovat asianmukaisesti kunnossa. Kodinomaisuus merkitsee päivittäistä yhdessäoloa, osallistumista ja ajanvietettä sekä lämmintä ilmapiiriä, jossa asukas voi asua elämänsä loppuun saakka riittävän tuen avulla. Asumispalveluja toteutettaessa huolehditaan siitä, että henkilön yksityisyyttä ja oikeutta osallistumiseen kunnioitetaan.

Asukkaille mahdollistetaan turvallinen ja esteetön kulku ulkoiluun, jos se on hänen toimintakykynsä huomioiden mahdollista.

Vuokra

Asukkaalta peritään asumisesta vuokra. Asuinhuoneesta laaditaan huoneenvuokralain mukainen vuokrasopimus vuokranantajan ja asukkaan kesken. Palvelun tuottaja ei peri vuokravakuutta asukashuoneen vuokrasta.

Yhteisellä sopimuksella sovitaan irtisanomisaikaa lyhyemmästä vuokrasopimuksen päättämisestä, jonka jälkeen asunto tulee tyhjentää irtaimistosta mahdollisimman pian ja luovuttaa se muiden asumispalveluiden tarpeessa olevien asiakkaiden käyttöön.

Huoneen varustus

Asuinhuoneessa on valmiina vuode, joka sisältää tarvittaessa laidat, nousutuet ja kohottautumistelineet sekä patjan. Lisäksi siellä voi olla kiintokalusteita, esimerkiksi vaatekaappi. Asukas voi kalustaa huoneen omilla kalusteillaan. Mikäli asukkaan tai hoitoyksikön kokonaistilanne edellyttää asukashuoneeseen paloturvallisia tekstiilejä, kuten verhot, matot, vuodevaatteet, palveluntuottaja huolehtii niiden hankkimisesta ja kustannuksista.

Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

Palveluntuottajan toiminta on toimintakykyä edistävää ja asukkaan omatoimisuutta tukevaa. Palveluntuottaja huomioi toiminnassaan asukkaan fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja hengelliset tarpeet ja kirjaa kuntoutussuunnitelman osaksi hoito- ja palvelusuunnitelmaa.

Apuvälineet

Asukkaan henkilökohtaiset apuvälineet, kuten rollaattorin, pyörätuolin ja istuinkorokkeet asiakas lainaa hyvinvointialueen apuvälinelainaamosta. Nämä apuvälineet ovat aina henkilökohtaisia.

Hyvinvointialue luovuttaa lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä välineitä, laitteita, tarvikkeita, tietokoneohjelmia sekä muita ratkaisuja asukkaan käyttöön silloin, kun niiden tarkoituksena on edistää kuntoutumista, tukea, ylläpitää tai parantaa toimintakykyä jokapäiväisissä toiminnoissa tai ehkäistä toimintakyvyn heikentymistä.

Terveyden- ja sairaudenhoito

Asumispalvelut sisältävät asiakkaan moniammatillisesti toteutetun terveyden- ja sairaanhoidon. Keskeistä terveydenhoidossa on toimintakyvyn laskun ja sairauksien ennaltaehkäisy, pitkäaikaissairauksien hyvä hoito sekä nopea reagointi tilanteissa, joissa hoidettavan vointi äkillisesti heikkenee.

Asiakkaan hoito pyritään turvaamaan mahdollisimman keskeytyksettömästi asiakkaan omassa kodissa pyrkien välttämään asiakkaan siirtämistä eri hoitopaikkojen välillä. Henkilöstön osaaminen ja lääkäripalvelut sekä konsultaatiomahdollisuudet mahdollistavat nopean reagoinnin tilanteissa, joissa hoidettavan vointi äkillisesti heikkenee esimerkiksi sairauksien takia.

Hyvinvointialueen hoitotarvikejakelu jakaa maksuttomia, hoitosuunnitelman mukaisia hoitotarvikkeita terveydenhuoltolain (1326/2010) 24§ mukaan. Maksuttomien hoitovälineiden ja hoitotarvikkeiden jakelussa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia toimintaperiaatteita ja hoitotarvikevalikoima perustuu kilpailutettuihin ostopalvelusopimuksiin.

Lääkehoito

Vastuu asiakkaan lääkehoidon kokonaisuudesta on hoitavalla lääkärillä. Lääkäri vastaa lääkkeiden määräämisestä ja lääkemääräyksen oikeellisuudesta (Laki terveydenhuollon henkilöstöstä 559/1994).

Yksiköissä noudatetaan lääkehoidon toteuttamisen osalta hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmaa.

Lääkkeiden annostelu tapahtuu pääsääntöisesti koneellisena annosjakeluna. Asiakas tekee apteekin kanssa annosjakelu- ja tiliasiakassopimuksen sekä Kantasuostumuksen muuttovaiheessa. Asiakas maksaa lääkkeet itse, annosjakelumaksu sisältyy asumispalveluun.

Lääkäripalvelut

Asumisyksikön asiakkaita hoitava lääkäri on hoitohenkilökunnan tavoitettavissa puhelimitse virka-aikana. Lisäksi lääkäri käy asumisyksikössä tarpeen mukaan virka-aikana ennalta sovitun suunnitelman mukaisesti. Osa lääkärikäynneistä voidaan korvata etäyhteydellä toteutettavalla lääkäripalvelulla. Lääkäri toimii yhteistyössä asumisyksikön hoitohenkilökunnan ja läheisten kanssa.

Hyvinvointialueen lääkäripalveluilla halutaan turvata asukkaiden hoidon jatkuvuus myös virka-ajan ulkopuolisissa palveluissa kuten kotisairaalassa, päivystyksessä ja ensihoidossa.

Ravitsemuksesta huolehtiminen ja suun terveys

Palvelun tavoitteena on turvata asukkaan ravitsemuksen monipuolisuus ja riittävyys sekä ennaltaehkäistä vajaaravitsemuksen syntyä ja siitä aiheutuvia haittoja. Palvelu sisältää ravitsemussuosituksen mukaisen aamupalan, lounaan, päiväkahvin tai välipalan, päivällisen ja iltapalan kaikkina viikon päivinä sekä lisäksi tarvittavat välipalat. Ravitsemuksessa huomioidaan asukkaan yksilölliset tarpeet, erityisruokavaliot, ruoan sopiva rakenne ja annosta voidaan tarvittaessa rikastaa energia- ja proteiinisillä.

Kliinisten ravintovalmisteiden kustannukset asukas maksaa itse. Ravintovalmisteista asukas saa lääkekuluvähennyksen, joka huomioidaan asiakasmaksussa siltä osin, kun lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asukkaan terveydelle tarpeelliseksi.

Asumispalveluissa huolehditaan asukkaan ravitsemuksesta ja suun hoidosta. Asukkaalle annetaan ohjausta ja neuvontaa terveellisestä ja monipuolisesta ruoasta ravitsemussuosituksen mukaisesti. Asukkaalle tehdään tarvittaessa ravitsemushoitosuunnitelma arviointien ja toimintamallien perusteella. Tarvittaessa konsultoidaan tai ohjataan asukas ravitsemusterapiaan. Ravitsemusongelmiin puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ravitsemustilan heikkeneminen voi olla syy suu- ja purentaongelmiin tai seurausta suun huonosta kunnosta. Asukkaalle tehtävään hoito- ja palvelusuunnitelmaan kuuluu myös suun hoidon suunnitelma ja käynneillä seurataan asukkaan syömisen ja suun terveyden kokonaistilannetta. Tarvittaessa suun terveydenhuollon palveluita järjestetään asukkaan yksilöllisen tarpeen mukaan.

Vaatehuolto, vaatteet ja hygienia

Vaatehuolto on osa asukkaan asumispalvelua hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Asukkaat käyttävät asumispalvelussa pääsääntöisesti omia vaatteita ja liinavaatteita (sisältää lakanat ja pyyhkeet). Asukas tai hänen omaisensa tai asioidensa hoitaja vastaa vaatteiden nimikoinnista. Asiakas maksaa itse henkilökohtaiset hygieniatarvikkeet, kuten shampoot ja pesuaineet.

Asiakkaan asumispalvelussa hyvinvointialueen vastuulla ovat: pesuvoide, pesulaput, ruokalaput, kertakäyttöiset poikkilakanat ja monikäyttöiset ja pestävät vuodesuojat, haavan hoitotarvikkeet ja muut vastaavat hoitotarvikkeet sekä hygieniahaalari.

Turvallisuus

Asukkaan turvapalvelut annetaan asumispalveluyksikössä hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Turva-auttajakäynnit sisältyvät asumispalveluun.

Halutessaan asukas voi ottaa kotivakuutuksen.

6.1 Palveluasuminen

Palvelukuvaus

Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluita. Palveluasumisessa asukas asuu asumisyksikössä hänelle soveltuvassa vuokra-asunnossa. Asukas saa tukea ja apua asumisyksikön henkilökunnalta tarpeidensa mukaisesti hoitoon ja hoivaan, toimintakykyä ylläpitävään ja edistävään toimintaan sekä osallisuutta, itsemääräämisoikeutta sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviin toimintoihin.

Myöntämisperusteet

Palveluasumista järjestetään ikääntyneelle henkilölle, joka tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa, mutta tarve ei ole ympärivuorokautinen. Asuminen omassa kodissa kattavien avohoidon keinojen ja turvateknologisten ratkaisuiden avulla ei ole mahdollista tai se ei ole onnistunut. Asukas tarvitsee runsaasti seurantaa, ohjausta, valvontaa tai apua useita kertoja päivässä. Tyypillinen avuntarve on ruokailussa, hygienian hoidossa, lääkehuollossa sekä turvallisuuden kokemuksessa. Avuntarve on säännöllistä ja asukas selviytyy yöaikaan ilman henkilökunnan jatkuvaa läsnäoloa ja pystyy pääsääntöisesti hälyttämään apua.

6.2 Yhteisöllinen asuminen

Palvelukuvaus

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa asiakkaalla on tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asiakkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Tämä edellyttää, että asumisyksikössä on asiakkaiden yhteiskäyttöön soveltuvia tiloja. Palvelut järjestetään asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin mukaan erikseen tukipalveluina, kotihoitona ja tarvittaessa muina sosiaali- ja terveyspalveluina. Yhteisöllinen asuminen mahdollistaa myös omaishoidon toteuttamisen.

Asuminen yhteisöllisessä asumisessa

Yhteisöllisessä asumisessa asunnon hallinta perustuu asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) mukaiseen vuokrasopimukseen. Asunnon koon tulee vastata asiakkaan palvelutarvetta, mahdollistaa apuvälineiden käyttö sekä avustavan henkilöstön asian mukainen työskentely (Ympäristöministeriön asetus 1008/2017). Asiakas kalustaa asunnon omilla tavaroillaan ja huonekaluillaan.

Yhteisöllistä asumista voidaan toteuttaa samassa rakennuskokonaisuudessa ympärivuorokautisen palveluasumisen kanssa (SHL 46 c §). Tällä voidaan vastata asiakkaiden muuttuviin palvelutarpeisiin heidän etujensa mukaisesti palvelutarpeen kasvaessa.

Yhteisöllisessä asumisessa tulee olla riittävät yhteisölliset tilat, jotka mahdollistavat yhteisöllisen toiminnan järjestämisen sekä asiakkaiden yhteisöllisen kokoontumisen. Yhteisiä tiloja ovat esimerkiksi erilaiset ruokailutilat, olohuone, oleskelutilat, saunatilat ja kuntosali.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta

Sosiaalista kanssakäymistä edistävän palvelun sisältö tarkentuu vuoden 2024 aikana.

Myöntämisperusteet

Yhteisöllistä asumista järjestetään ikääntyneelle henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut ja jonka hoidon sekä huolenpidon tarve on kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. (Sosiaalihuoltolaki 21 b §).

Yhteisöllisen asumisen asiakkaan tulee hyötyä yhteisöllisyydestä ja omata halun muuttaa yhteisölliseen asumiseen. Asiakkaalla tulee olla psyykkiset, kognitiiviset ja sosiaaliset edellytykset asua yhteisöllisessä asumisessa. Asuminen omassa kodissa kotiin annettavien palveluiden ja turvateknologisten ratkaisuiden avulla ei ole mahdollista tai se ei ole onnistunut. Asiakkaan nykyiset asumisolosuhteet, pitkäaikainen turvattomuus ja yksinäisyyden kokemus heikentävät myös nykyisessä kodissa asumista. Asiakas saattaa tarvita seurantaa, ohjausta, valvontaa tai apua ruokailussa, hygienian hoidossa, lääkehuollossa sekä yksinäisyyden ja turvallisuuden tunteen kokemuksessa.

Avuntarve voi olla säännöllistä tai epäsäännöllistä, mutta asiakas selviytyy yöaikaan ilman henkilökunnan jatkuvaa läsnäoloa ja pystyy hälyttämään apua turvarannekkeella.

6.3 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ja asuminen laitoshoidossa

Palvelukuvaus

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa palveluja järjestetään asiakkaan tarpeen mukaisesti ympäri vuorokautisesti. Ympäri vuorokautinen asuminen voi tapahtua myös laitoshoidossa. Laitoshoidossa jatkuvaa hoitoa antavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä järjestetään asumispalvelua, jos se on henkilön terveyden tai turvallisuuden kannalta perusteltua, taikka siihen on muu laissa erikseen säädetty peruste.

Puolisoille tulee turvata mahdollisuus asua yhdessä silloinkin, kun heidän palvelutarpeensa ovat erilaiset ja puoliset tai toinen heistä ei enää kykene asumaan aikaisemmassa kodissaan palvelutarpeesta johtuen. Molempien puolisoitten ilmaistua tahtonsa asua samassa yksikössä, syntyy velvoite järjestää puolisoille mahdollisuus asua yhdessä.

Myöntämisperusteet

Ympäri vuorokautista palveluasumista järjestetään ikääntyneelle henkilölle, jolla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa asiakas voi asua elämänsä loppuun saakka riittävän tuen avulla. Hän tarvitsee runsaasti apua ruokailussa, hygienianhoidossa, lääkehoidossa sekä muissa päivittäisissä toiminnoissa ympärivuorokauden. Asiakkaalla voi olla harhoja, käytösoireita tai lähtemistäipumusta, johon hän tarvitsee ympärivuorokautista valvontaa sekä tarvittavaa ohjausta.

Pitkäaikainen laitoshoido ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoksessa vain, jos se on ikääntyneen henkilön arvokkaan elämän tai turvallisuuden kannalta perusteltua, tai siihen on lääketieteelliset perusteet.

6.4 Lyhytaikaishoito**Palvelukuvaus**

Lyhytaikaishoitojakso on tarkoitettu henkilöille, joilla on lyhytaikainen tarve huolenpitoon, hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen. Lyhytaikaishoitojakson tavoitteena on tukea niin ikääntyneen henkilön selviytymistä mahdollisimman pitkään omassa kodissaan kuin myös hoitavan omaisen jaksamista. Säännölliset lyhytoitojaksot toteutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti.

Myöntämisperusteet

Lyhytaikaishoitoa voidaan myöntää omaishoidon tuen lakisääteisten vapaiden järjestämiseen tai omaishoitajan sairastuessa äkillisesti. Myös hoivan tarpeessa olevan ikääntyneen henkilön äkillinen este asua omassa kodissaan on peruste lyhytaikaishoidon myöntämiselle. Edellä mainittuja esteitä voivat olla muuan muassa muu este kotona tapahtuvalle hoidolle, vesivahinko tai tulipalo. Ikääntyneelle henkilölle voidaan myöntää paikka lyhytaikaishoitoon myös jatkohoidon arviointia varten tai jos hän on jo saanut myönteisen asumispalvelupäätöksen, mutta hänen hoivaansa ei voida turvata kotiin annettavilla palveluilla.

Lyhytaikaishoitoa voidaan myöntää tarvittaessa myös omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan ajaksi.
